

Principiul nepedepsirii

Introducere

Persoanele traficate sunt adesea obligate să comită activități ilegale de către traficanții lor. De exemplu, atunci când o victimă călătorește cu documente false furnizate de traficant sau când o victimă este forțată să comită furturi sau alte infracțiuni pentru câștigul financiar al traficantului. Victimele nu trebuie să fie trase la răspundere pentru aceste activități ilegale comise în timpul exploatării. Victimele care au fost obligate să comită activități ilegale de către traficant – la fel ca toate persoanele traficate – trebuie să primească protecție, nu să fie pedepsite de către autorități. Când victimele traficului de persoane intră pentru prima dată în atenția autorităților în calitate de infractori, deseori nu sunt identificate ca victime, ceea ce ar putea duce la acuzații, condamnări și sentințe pe nedrept. Identificarea din timp a victimelor este un punct critic pentru aplicarea corectă și deplină a principiului de nepedepsirii.

Principiul nepedepsirii are ca scop protejarea victimelor traficului de persoane astfel încât acestea să nu fie pedepsite pentru faptele ilegale comise în timpul perioadei de exploatare. Principiul nu conferă o imunitate generală, ci urmărește să protejeze o persoană traficăată atunci când aceasta nu a avut de ales decât să comită o infracțiune fiind constrânsă de traficant. Principiul se aplică atunci când situația este de așa natură încât victima acționează fără autonomie reală. În aceste situații, principiul nepedepsirii protejează persoanele traficate de urmărirea penală, condamnarea sau alte forme de pedeapsă abuzive, pe baza faptului că responsabilitatea lor pentru comiterea de infracțiuni trebuie înțeleasă în contextul constrângerii sau al altor forme de control. Prin urmare, principiul se bazează astfel pe apărarea penală acceptată de mult timp, cum ar fi constrângerea și necesitatea. Mai mult, pedepsirea persoanelor traficate nu servește niciunul dintre „scopurile” pedepsei (retribuție, descurajare, incapacitate).

Raționamentul din spatele principiului nepedepsirii:

- Protejarea drepturilor victimelor
- Prevenirea re-victimizării și a re-traumatizării
- Încurajarea victimei să raporteze infracțiunile și să fie martor în cadrul procedurilor penale împotriva traficantului - conducând la mai multe urmăriri penale și contracarașul impunității în rândul traficantilor.

Principiul nepedepsirii este o manifestare a abordării centrate pe victimă a combaterii traficului de persoane, axată pe protejarea drepturilor victimelor. Pedepsirea persoanelor traficate pentru faptele comise în timpul exploatării contravine obligației statelor de a recunoaște drepturile victimelor și de a oferi sprijin, protecție și compensații. O astfel de pedeapsă reprezintă o negare a accesului la justiție a persoanelor traficate și împiedică orice tip de recuperare. Teamă legitimă de urmărirea penală și pedeapsă împiedică victimele să caute protecție și le descurajează să se prezinte și să coopereze cu organele de aplicare a legii. Această situație este folosită și chiar exacerbată de către traficanți pentru a menține controlul asupra victimelor lor. Pedepsirea de către autoritățile statului a persoanelor traficate încalcă obligațiile acestora de a proteja victimele și de a-i investiga și urmări penal pe cei responsabili de trafic de persoane, ceea ce poate duce la încălcarea Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO). Atunci când victimele traficului de persoane, și nu traficanții sunt acuzați, urmăriți și pedepsite, autoritățile statului contribuie la impunitatea traficantilor și subminează lupta împotriva traficului de ființe umane.

1. Codificarea principiului nepedepsirii

1.1 Principiul de nepedepsirii în context internațional și regional

Precum este stipulat de Raportorul Special al ONU privind traficul de persoane, în special femei și copii, principiul nepedepsirii este recunoscut ca un principiu general al dreptului internațional ([A/HRC/47/34](#)). Principiul este înscris în multiple documente internaționale, inclusiv în Principiul 7 și Ghidul 4(5) din Principiile și Ghidurile Recomandate pentru Drepturile Omului și Traficul de Persoane ale OHCHR (vezi caseta text). În plus, principiul a fost afirmat de [Adunarea Generală](#) a ONU și [Grupul de Lucru](#) privind Traficul de Persoane, înființat pentru a asista implementarea Protocolului de la Palermo.

Principiul 7 din Recomandările OHCHR din 2002:

“Persoanele traficate nu vor fi reținute, acuzate sau urmărite penal pentru ilegalitatea intrării sau șederii lor în țările de tranzit și destinație, sau pentru implicarea lor în activități ilegale în măsura în care această implicare este o consecință directă a situației lor ca persoane traficate.”

În Europa, principiul de nepedepsirii este codificat în trei acte legislative obligatorii:

Articolul 26 al Convenția Consiliului Europei privind Lupta împotriva Traficului de Ființe Umane

„Fiecare Parte va prevedea, potrivit principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor pentru că acestea au luat parte la activități ilegale atunci când au fost constrânse.”

Articolul 8 al Directivei Uniunii Europene privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia (Directiva UE)

Statele membre, în conformitate cu principiile de bază ale sistemelor lor de drept, iau măsurile necesare pentru a se asigura că autoritățile naționale competente au dreptul de a nu urmări penal sau de a nu impune sancțiuni victimelor traficului de persoane pentru implicarea lor în activități infracționale sau în alte activități ilegale pe care au fost obligate să le săvârșească drept consecință directă a faptului că au făcut obiectul oricăruia dintre actele menționate la articolul 2.”¹

Articolul 4(2) al Protocolului 29 al Organizației Internaționale a Muncii, Convenția privind munca forțată.

„Fiecare Membru va lua, în conformitate cu principiile de bază ale sistemului său juridic, măsurile necesare pentru a asigura că autoritățile competente sunt îndreptățite să nu urmărească penal sau să impună sancțiuni victimelor muncii forțate sau obligatorii pentru implicarea lor în activități ilegale pe care au fost obligate să le comită ca o consecință directă a faptului că au fost supuse muncii forțate sau obligatorii.”

Aceste instrumente stabilesc obligația de a asigura că autoritățile competente ale statelor-părți sunt îndreptățite să nu urmărească penal și să impună sancțiuni victimelor traficului de persoane în cazurile în care se aplică principiul de nepedepsire. Pentru a conferi acestor instrumente un efect real și practic, **acest lucru trebuie înțeles ca o obligație a statelor de a proteja victimele împotriva urmăririi penale și a pedeapselor în aceste situații particulare.** Mai jos vom examinăm codificarea principiului în Convenția Consiliului Europei și Directiva UE.

¹ Textul este actualizat conform ultimelor modificări din data de 13 iunie 2024.

Articolul 26 din Convenția Consiliului Europei este prima prevedere juridică obligatorie privind nepedepsirea, adoptată în 2005. Această prevedere obligă statele-părți să prevadă posibilitatea de a nu pedepsi victimele pentru implicarea lor în activități ilegale în măsura în care au fost obligate. A doua prevedere obligatorie, articolul 8 din Directiva UE, confirmă că formularea „*dreptul de a nu urmări penal sau de a nu impune sancțiuni*” se refera la faptul că principiul de nepedepsire postulează ca victima să nu fie trasă la răspundere și ar trebui să permită protejarea unei victime încă de la început de a fi acuzată, urmărită penal și pedepsită. Recomandările atât pentru prevederea nepedepsirii din Directiva UE ([considerentul 14](#)) cât și din Convenția Consiliului Europei ([Comitetul de Întâlnire al Părților, p. 12](#); [Recomandările OSCE, par. 14](#)) clarifică faptul că principiul prevede ca victima să nu fie trasă la răspundere, și astfel se aplică atât fazei de urmărire penală, cât și celei de acuzare și pedepsire.

Aceste instrumente obligatorii impun statelor să prevadă posibilitatea de a nu urmări penal și/sau de a impune sancțiuni unui victime-acuzat când principiul de nepedepsire se aplică. Pentru a acționa în conformitate cu aceste prevederi obligatorii, statele trebuie să le confere acestora un efect real și practic și trebuie să ia măsurile necesare pentru a asigura aplicarea principiului de nepedepsire în cazurile corespunzătoare. Această datorie este recunoscută de asemenea de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) ca o obligație pozitivă bazată pe interzicerea sclaviei și a muncii forțate (vezi secțiunea 5). Principiul nepedepsirii trebuie interpretat într-un sens larg, incluzând toate activitățile ilegale, fie că sunt infracțiuni penale, de imigrație, administrative sau civile.

Astfel, statele sunt au obligația de a evita urmărirea penală și pedepsirea în cazurile corespunzătoare, având doar discreția modului în care își îndeplinesc această obligație. După cum este explicat în [Raportul Explicativ al Convenției al Consiliului Europei \(par. 274\)](#), statele-părți pot respecta această datorie prin furnizarea unei prevederi substanțiale de drept penal sau procedural sau prin orice altă măsură care permite nepedepsirea victimelor acuzate. Atât GRETA ([al 4-lea raport general, p. 54](#)) cât și Raportorul Special al ONU pentru Traficul de persoane, în special femei și copii (A/HRC/47/34, par. 54) au pledat pentru ca statele să introducă legislație specifică codificând nepedepsirea pentru a asigura aplicarea sa eficientă. Este esențial ca legislația specifică să fie adoptată în diferitele domenii relevante de drept, incluzând dreptul penal, civil, administrativ și de imigrație.

2. Tipuri de infracțiuni pentru care se aplică principiul nepedepsirii

Persoanele traficate pot fi implicate în activități ilegale pe parcursul sau ca o consecință directă a situației de exploatare. Principiul nepedepsirii se aplică infracțiunilor penale, civile, administrative și de migrație. Orice activitate ilegală desfășurată în timpul exploatarei, desfășurată de o victimă a traficului de persoane, trebuie să beneficieze de o garanție de nepedepsire, indiferent de gravitatea sau seriozitatea infracțiunii săvârșite ([Raportor Special ONU 2020, par. 41](#)). Din păcate, nu toate țările urmează această recomandare internațională, iar unele exclud anumite infracțiuni în legislația lor națională. Pentru ca principiul de nepedepsire să fie aplicabil într-un caz specific, trebuie stabilită o legătură de cauzalitate între această infracțiune circumstanțelă persoanei traficate (a se vedea secțiunea 3). Acest lucru înseamnă că principiul poate fi aplicat pentru toate tipurile de acte ilegale și niciun tip de infracțiuni nu ar trebui astfel exclus a priori din aplicarea principiului. Pentru a clarifica domeniul de aplicare, distingem între trei categorii de infracțiuni cărora li se aplică principiul de nepedepsire: infracțiuni de statut, infracțiuni de scop (exploatare penală) și alte tipuri de infracțiuni.

2.1 Infracțiuni de statut

Infracțiunile de statut cuprind infracțiuni administrative, civile și de migrație. Victimele traficului de persoane sunt adesea obligate, fără cunoaștință de cauză, să comită o infracțiune în cursul traficării sau ca o consecință directă a acestui fapt. De exemplu, atunci când victima are în posesia sa un act de identitate oferit acesteia de către traficant, care se dovedește a fi fals. În multe cazuri, victima nu este conștientă de faptul că acest act nu este valabil, întrucât traficantul o convinge că documentul

este valabil. Infracțiunile de statut sunt adesea instrumentale pentru ca traficul de persoane să aibă loc sau facilitează direct săvârșirea acestuia.

Exemple de infracțiuni de statut (neexhaustiv)

- Migrațiune ilegală: trecerea ilegală a graniței sau a șederii ilegale
- Absența documentelor de identitate
- Posesia unui document de identitate fals
- Muncă nedeclarată: absența permisului sau a autorizației de muncă
- Încălcarea legilor administrative, inclusiv a normelor de ordine publică sau prostituție (inclusiv racolarea pentru prostituție)

Exemplu de caz 1: Posesia unui document fals de identitate: R v L și alții (caz din Marea Britanie)

O victimă a exploatării sexuale din Uganda în Regatul Unit a fost condamnată pentru posesia unui document de identitate fals care i-a fost dat de traficantul ei. În apel, condamnarea a fost casată pe baza principiului nepedepsirii (pentru mai multe informații, a se vedea Anexa 1.1).

Exemplu de caz 2: „Încălcarea” legislației Covid în cazul unei victime exploatată sexual (caz din Elveția)

În timpul pandemiei, o victimă est-europeană exploatată sexual în Elveția a fost amendată în temeiul legislației Covid pentru oferirea de servicii sexuale. Deși victima a fost ulterior identificată de autorități ca fiind victimă a traficului de persoane, principiul nepedepsirii nu a fost aplicat pentru revocarea amenzilor și ștergerea cazierului judiciar, în urma căruia i se poate refuza intrarea în Elveția în viitor. (Pentru mai multe informații, a se vedea Anexa 1.1)

Exemplul de caz 3: Acuzare penală pentru „muncă” în prostituție forțată și reținere pentru că nu a acceptat returnarea voluntară (caz din Danemarca)

O victimă originară din Nigeria, forțată să ofere servicii de natură sexuală în Danemarca, a fost acuzată și încarcerată pentru această activitate. În închisoare, a fost recunoscută oficial ca victimă a traficului de persoane cu sprijinul ONG-ului HopeNow. După ce a fost transferată într-un adăpost, a trebuit să accepte o „întoarcere voluntară” în Nigeria sau să părăsească Danemarca în termen de o lună. Ulterior, autoritățile daneze au reținut victima în detenție timp de un an pentru unicul motiv că aceasta nu a acceptat o „întoarcere voluntară” și pregătirile pentru deportarea acesteia în Nigeria au fost inițiate. În virtutea sprijinului ONG-ului și a apelului avocatului său la CEDAW (Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor), deportarea a fost oprită în ziua în care avea să aibă loc. În acest caz, autoritățile daneze au eșuat să aplice în mod repetat principiul nepedepsirii (pentru mai multe informații, a se vedea Anexa 1).

2.2 Infracțiuni de scop (exploatare penală)

Atunci când o victimă a traficului de persoane este exploatată în scopul exploatării penale, faptele ilicite pe care este obligată să le comită de către traficant pot fi denumite infracțiuni cu scop, deoarece victima este exploatată în scopul exclusiv de a comite aceste infracțiuni în beneficiul financiar al traficantului. Adesea, sunt folosite forme mixte de exploatare, cum ar fi o combinație de exploatare sexuală și exploatare penală. Exploatarea activităților penale este inclusă în mod explicit ca formă de trafic de persoane în definiția traficului de ființe umane din Directiva UE, articolul 2(3). Considerentul 11 al prezentei directive clarifică în continuare că exploatarea activităților infracționale „ar trebui înțeles ca exploatare a unei persoane pentru ca aceasta să săvârșască, între altele, furt din buzunare, din spații comerciale, trafic de droguri și alte activități similare care fac obiectul unor sancțiuni și implică un câștig financiar.”

Aceste „infrațiuni de scop” în care este implicată victima sunt, prin urmare, motivul pentru care victima este traficată. Exploatarea penală se bazează adesea pe o strategie deliberată a traficantilor de a expune victimele riscului de incriminare, împiedicând astfel victimele să caute ajutor și să depună plângeri la poliție. Aceste victime au șanse mai mari de a fi prinse drept „infractori” de către autorități, decât de a fi recunoscute drept victime ale traficului de persoane. Exploatarea victimelor pentru activități infracționale este o activitate foarte profitabilă, iar victimele, nu traficanții, riscă urmărirea penală și pedeapsa. Acest lucru este exacerbat de faptul că traficanții folosesc adesea victimele pentru a comite acele acte ilegale care implică cel mai mare risc de detectare de către forțele de ordine. Traficanții folosesc astfel victimele pentru a se proteja de urmărirea penală beneficiind astfel de impunitate pentru activitățile lor criminale.

Exemple de infrațiuni de scop (neexhaustive):

- Furturi de buzunare, furturi, spargeri
- Cerșetorie forțată (unde aceasta este incriminată)
- Traficul de droguri, vânzarea de droguri, producția sau cultivarea drogurilor (de exemplu, în „ferme de canabis” de interior sau „laboratoare de metamfetamină”)
- Vânzarea produselor contrafăcute
- Traficarea altor victime: implicarea în recrutarea sau exploatarea altor victime ale traficului de persoane sub presiunea traficantului. Adesea, aceste victime-inculpați continuă să fie exploatare, iar în același timp folosite pentru a lua parte la exploatarea altora.²

Exemplul de caz 4: Producția de droguri: VCL & AN c. Regatul Unit (caz CEDO)

Caz CEDO privind condamnările a doi minori vietnamezi pentru producție forțată de droguri de către Regatul Unit. Pe baza principiului nepedepsirii, CEDO a constatat că Regatul Unit a încălcat drepturile omului consacrate în Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin condamnarea acestor minori care au fost victime ale traficului de persoane. (Pentru mai multe informații, a se vedea anexa 1.2)

Exemplul de caz 5: Trafic forțat de droguri din America de Sud (caz din Spania)

O mamă singură, originară din Peru, aflată într-o mare nevoie acceptă o ofertă de muncă pentru a transporta componente de medicamente în Europa. În 48 de ore primește un pașaport, un bilet de avion și este dusă la un hotel unde i se pun droguri. La sosirea în Barcelona, este reținută și încarcerată pentru trafic de droguri. Poliția nu reușește să o detecteze oficial ca victimă a traficului de persoane, dar avocatul acesteia detectează semnele și contactează ONG-ul SICARcat care evaluează cazul și îi constată statutul de victimă. În instanță, avocatul prezintă raportul ONG-ului, iar judecătorii aplică principiul nepedepsirii pentru achitarea victimei. În apel, hotărârea este confirmată de Înalta Curte de Justiție din Catalonia. (Pentru mai multe informații, a se vedea anexa 1.2)

Exemplul de caz 6: Jafuri comise sub constrângere (caz din Serbia)

La Belgrad, un bărbat originar din Serbia care se luptă cu probleme financiare este recrutat de o bandă și forțat să comită talhării. Bărbatul nu avea voie să părăsească domiciliul fără asistență, a suferit luni de violență psihologică, iar când a refuzat să comită o tâlhărie, i-a fost amenințată familia. Când el și exploatatorul său sunt arestați pentru o tâlhărie, bărbatul relatează toate evenimentele poliției și este identificat drept victimă a traficului de persoane. Cu toate acestea, principiul de nepedepsire nu este aplicat, iar acesta este condamnat la o pedeapsă de 1 an. (Pentru mai multe informații, a se vedea anexa 1.2)

² Victimele care sunt forțate să participe la exploatarea altor victime sunt, de obicei, folosite de traficanți pentru roluri cu un risc ridicat de expunere la forțele de ordine, inclusiv recrutarea de noi victime și colectarea de venituri. În 2020, Biroul ONU de droguri și infracțiuni a declarat că, în majoritatea cazurilor, victimele-infractori continuă să fie exploatare și motivul de câștig financiar joacă un rol în foarte puține cazuri – toate legate de supraviețuirea economică (mame singure) sau de scăparea de sărăcia extremă.

2.3 Alte infracțiuni

Această ultimă categorie de „alte infracțiuni” include toate actele ilegale săvârșite de persoanele traficate care nu se încadrează în categoriile de infracțiuni de statut sau infracțiuni de scop. Acestea pot include infracțiuni (grave) comise de victime pentru a scăpa de traficant. La prima vedere, aceste infracțiuni pot părea mai detașate de situația inițială și, prin urmare, trebuie stabilită o legătura cauzală între evenimente (a se vedea secțiunea 3). Această legătura trebuie să fie foarte evidentă pentru ca principiul să fie aplicat în aceste cazuri.

Exemple de alte infracțiuni:

- Infracțiuni de eliberare: infracțiuni pentru a scăpa de traficant (de exemplu, atacarea traficantului, cauzarea de daune în timpul evadării sau posesia unei arme);
- Infracțiuni de supraviețuire în timp ce persoana este o victimă a traficului de persoane (de exemplu, furt de alimente sau medicamente);
- Alte infracțiuni pe care victima este obligată să le comită în timpul sau ca urmare a exploatării.

Exemplu de caz 7: Cauzarea de vătămări corporale mortale în timpul exploatării: cazul Mehak (caz din Olanda)

O fată minoră din India care a fost exploatată domestică într-o gospodărie indiană din Țările de Jos a fost forțată de traficanții săi să maltrateze un copil. Principiul nepedepsirii nu a fost aplicat în acest caz și fata a fost condamnată pentru rolul pe care l-a avut în moartea acestui bebelușului. Ambii traficanți au fugit din Țările de Jos înainte de a fi condamnați și nu și-au ispășit niciodată pedeapsa. (Pentru mai multe informații, a se vedea [Anexa 1.3](#))

3. ‘Legătura de cauzalitate’ necesară pentru aplicarea principiului nepedepsirii

Pentru ca principiul nepedepsirii să fie aplicat într-un domeniu specific, trebuie să fie stabilite următoarele:

- Persoana în cauză este o victimă a traficului de persoane
- El sau ea a comis o infracțiune și
- O legătură de cauzalitate se poate stabili între infracțiune și statutul de victimă

Ce este necesar pentru stabilirea acestei „legături de cauzalitate” între actul ilicit și situația victimei? După cum s-a discutat mai sus, principiul nepedepsirii poate fi aplicabil a priori tuturor tipurilor de activități ilegale pe care o victimă a traficului de persoane este obligată să le comită – indiferent de gravitatea acestora. În mod logic, cu cât infracțiunea este mai gravă și cu cât se detașează (temporal sau cauzal) de circumstanțele persoanei traficate, cu atât este mai strictă investigarea pentru stabilirea legăturii de cauzalitate între activitatea ilegală și victimă. De exemplu, va fi adesea relativ simplu să se stabilească legătura de cauzalitate pentru infracțiunile de statut, atunci când acestea au fost esențiale pentru exploatarea sexuală și/sau prin muncă a victimei.

În mod similar, pentru infracțiunile de scop – în care scopul exploatării constă în forțarea victimei să comită infracțiuni pentru câștigul financiar al traficantilor – nu ar trebui să fie prea complicată stabilirea legăturii dintre aceste infracțiuni și victimă. Cu toate acestea, pentru categoria „alte infracțiuni” (secțiunea 2.3), cum ar fi infracțiunile de supraviețuire comise de o victimă pentru a scăpa din mâinile traficantului, ar putea fi mai greu de stabilit această legătură.

În concluzie, principiul nepedepsirii nu oferă victimelor traficului o imunitate generală de urmărire penală pentru orice faptă ilegală săvârșită, ci funcționează ca o garanție pentru a proteja victimele de acuzații și pedepse abuzive pentru activitățile ilegale comise prin constrângere. În actele juridice care codifică principiul nepedepsirii, se pot distinge două modele diferite de stabilire a „legăturii necesare” între fapta ilicită și situația de trafic a victimei: modelul de cauzalitate și modelul de constrângere.

3.1 Modelul de cauzalitate

Pentru a stabili o legătură necesară, modelul cauzalității necesită ca infracțiunea să fi fost ori ‘direct legată de’, sau ca ‘o consecință directă a’ situației victimei ca persoană traficată. Deși cuvântul ‘direct’ pare să implice o proximitate foarte strictă, cerința ar trebui interpretată într-o manieră largă, luând în considerare impactul complex al traumei suferite de victimele traficului de persoane. Acest model este utilizat în principiile OHCHR și în Convenția ASEAN împotriva traficului de persoane (art. 14(7)). Modelul de cauzalitate este modelul preferat bazat pe o abordare centrată pe drepturile omului; este mai ușor de aplicat în practică decât modelul constrângerii și arată clar că activitățile ilegale au fost comise de persoana traficată ca rezultat al lipsei de autonomie cauzată de situația de trafic ([A/HRC/47/34, par 46](#))

3.2 Modelul de constrângere

Pentru a stabili legătura necesară, modelul constrângerii presupune că victima a fost “obligată” să comită infracțiunea din cauza situației sale de victimă a traficului de persoane. Acest model este utilizat în Convenția CoE. După cum a clarificat raportorul special al ONU privind traficul de persoane, în special femei și copii (Raportul UNSR 2020, paragraful 24), acest “test al constrângerii” ar trebui să fie recunoscut direct ca fiind îndeplinit în orice situație în care victima a fost supusă oricăruia dintre mijloacele ilicite în momentul comiterii infracțiunii. Aceasta include oricare dintre mijloacele ilicite menționate în definiția traficului, inclusiv amenințarea sau utilizarea forței, precum și mijloace mai puțin vizibile, cum ar fi înșelăciunea, abuzul de putere și abuzul de vulnerabilitate. Acest “test al constrângerii” este, prin urmare, mai larg decât apărarea “generală” a constrângerii din legislația națională - care este adesea strict limitată. Pentru acest “test al constrângerii”, trebuie luată în considerare întreaga gamă de circumstanțe de fapt în care victimele traficului de persoane își pierd posibilitatea de a acționa cu voință liberă (Recomandările OSCE, punctul 12). În cazul în care o țară nu are o codificare specifică a principiului nepedepsirii în legislația națională și dorește să respecte obligația principiului prin aplicarea excepției generale de constrângere, această obligație poate fi respectată numai dacă excepția de constrângere este interpretată în acest mod cuprinzător în ceea ce privește cazurile de nepedepsire.

De menționat este și că Directiva UE și Protocolul OIM la Convenția privind munca forțată (nr. 29) nu au adoptat formularea Convenției CoE (“în măsura în care au fost constrânși să facă acest lucru”) și, în schimb, adoptă o combinație între modelul cauzalității și cel al constrângerii: “constrânși să se angajeze ca o consecință directă”.

3.3 Stabilirea legăturii necesare pentru victimele minore

Definiția pentru traficul de copii nu necesită aplicarea niciunuia dintre mijloacele (amenințare, înșelăciune etc.) pentru ca un copil să fie traficat, iar consimțământul copilului la exploatare este întotdeauna irelevant ([OHCHR, Ghidul 8](#)). Raportorul special al ONU privind traficul de persoane, în special femei și copii ([Raportul UNSR 2020, par. 43](#)) și Recomandările OSCE ([par. 41](#)) au clarificat modul specific de stabilire a “legăturii necesare” în ceea ce privește victimele care sunt copii. Pentru a aplica principiul nepedepsirii, relația dintre infracțiune și statutul copilului de victimă prezumată sau identificată este suficientă pentru a stabili legătura necesară. Prin urmare, principiul nepedepsirii trebuie aplicat copiilor atunci când infracțiunea comisă de copil este o urmare a statutului sau de victimă. Nu este necesar niciun alt test pentru a stabili “legătura necesară” și nu poate fi aplicat niciun test de constrângere, deoarece nu sunt necesare “mijloace” pentru traficul de copii. Prin urmare, elementul de constrângere în legislația națională - care necesită strict constrângerea - nu este adecvată pentru a proteja copiii de acuzații și pedepse abuzive. Dispozițiile naționale privind nepedepsire tind să includă o dispoziție specială pentru copii care nu include un test de constrângere ([UK Modern Slavery Act sec. 45\(4\)](#)).

4. Efectele juridice ale principiului de neimpunitate

Atunci când principiul nepedepsirii este aplicabil unui caz, aceasta înseamnă că victima traficului de persoane nu poate fi pedepsită pentru faptele pe care le-a comis în cursul sau ca o consecință a faptului ca a fost traficat. Nepedepsirea trebuie înțeleasă în sens larg ca ne-responsabilitatea victimei-inculpat pentru aceste acte specifice și, prin urmare, se aplică atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de sancționare. Aceasta trebuie să includă protecția împotriva urmăririi penale, a detenției, a pedepsei și a altor măsuri care constituie de fapt o pedeapsă/ sancțiune. Important este faptul că aceasta include condamnările fără sancționare, deoarece în aceste situații victima este trasă la răspundere și acest lucru constituie de fapt o pedeapsă. Alte exemple de forme de pedeapsă cărora li se aplică principiul nepedepsirii includ respingerea statutului de refugiat, restricțiile de circulație care echivalează cu privarea de libertate (inclusiv detenția pentru imigranți), confiscarea documentelor de călătorie, refuzul accesului la serviciile de asistență socială și refuzul intrării în țări sau al tranzitului prin acestea.

4.1 Momentul aplicării și efectele juridice

Obligația de nepedepsire este strâns legată de obligația statului de a identifica, proteja și asista persoanele traficate. Din cauza noțiunilor preconcepute despre cum arată "victima ideală", persoanele traficate care sunt obligate să comită acte ilegale, în special atunci când sunt bărbați, sunt mai puțin susceptibile de a fi recunoscute și identificate ca victime. Acest lucru influențează aplicarea principiului de nepedepsire. Principiul ar trebui aplicat de la momentul detectării unei (potențiale) victime de către autorități, deoarece numai în acest fel poate fi aplicat pe deplin și eficient. Prin urmare, identificarea timpurie a victimei este esențială pentru aplicarea corectă a principiului încă de la începutul anchetei.

În cazul unei infracțiuni penale, dacă victima este identificată înainte de a fi acuzată, aceasta poate fi protejată de urmărire penală și pedeapsă și i se poate oferi sprijinul la care are dreptul. În mod similar, acest lucru este valabil și în cazul unei infracțiuni civile, administrative sau de imigrare. În cazul în care victimele sunt identificate din timp și sunt sprijinite și protejate, acest lucru le poate permite să acționeze ca martori în cadrul procedurilor penale împotriva traficantilor acestora. În cazul în care victima nu este identificată încă de la primul contact cu autoritățile, este posibil ca procedurile să fi dus deja la o victimizare secundară și la o traumatizare suplimentară. Pentru aplicarea deplină și eficientă a principiului nepedepsirii, este esențial ca în întregul sistem de justiție să se ia măsuri proactive pentru a identifica circumstanțele și dovezile care indică faptul că un inculpat ar putea fi, de fapt, o victimă a traficului de persoane. Neidentificarea unei victime va duce atât la negarea drepturilor victimei, cât și la refuzul acuzării de a avea martorul necesar în cadrul procedurii împotriva traficantului.

În situațiile în care urmărirea penală a început deja în momentul identificării, aplicarea principiului ar trebui să conducă la încetarea imediată a procedurii, precum și la eliberarea imediată a victimei din arestul preventiv, în cazul în care victima a fost reținută. În cazul în care victima este identificată numai atunci când procedurile au ajuns deja în faza de judecată, acuzarea ar trebui să solicite clasarea cauzei. De asemenea, în această situație, sistemul judiciar are responsabilitatea de a susține lipsa de răspundere a victimei și de a preveni condamnarea și pedepsirea acesteia. De notat este faptul că simpla atenuare a pedepsei nu respectă obligația nepedepsirii, deoarece orice condamnare a victimei este în contradicție cu lipsa răspunderii victimei pentru infracțiunea specifică.

În cazul în care victima este identificată abia după condamnare - de exemplu, de către un ONG care desfășoară activități de informare în închisoare - și principiul nepedepsirii nu a fost aplicat în cazul acesteia, această condamnare eronată trebuie anulată, victima trebuie eliberată și dosarul său penal trebuie să fie șters. Același lucru este valabil pentru orice infracțiune civilă, administrativă sau de imigrare pentru care victima a fost sancționată pe nedrept. Implementarea

efectivă a principiului în aceste situații de condamnare pe nedrept necesită accesul la despăgubiri și compensații. Acest lucru ar trebui sprijinit prin furnizarea de asistență juridică și ar trebui să includă dispoziții privind ștergerea cazierului judiciar aferent, anularea oricăror sancțiuni impuse (amenzi, sancțiuni administrative etc.), precum și despăgubiri pentru reținerea ilegală de către stat. În plus, o condamnare sau o sancțiune nedreaptă nu poate împiedica niciodată capacitatea unei victime de a solicita azil sau un permis de ședere specific pentru victimele traficului de persoane și nici nu poate avea efecte secundare asupra locului de muncă, a ajutorului social sau a custodiei copiilor.

5. Obligația pozitivă a statelor potrivit Convenției Europene a Drepturilor Omului

CEDO a clarificat prin jurisprudența sa că traficul de persoane, astfel cum este definit în Protocolul de la Palermo și în Convenția CoE, intră în domeniul de aplicare al interdicției sclaviei și a muncii forțate de la articolul 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*Rantsev c. Cipru și Rusia*, § 282). Atunci când un stat urmărește penal și pedepsește o persoană traficată fără a evalua în prealabil măsura în care vinovăția acesteia a fost afectată de faptul că persoana a fost traficată, acest lucru poate împiedica în mod frecvent capacitatea statului de a proteja victima, conform prevederii din articolul 4 din Convenției Europene. Neaplicarea principiului nepedepsirii poate duce la încălcarea atât a interdicției sclaviei și a muncii forțate în temeiul articolului 4 din Convenție, cât și a dreptului la un proces echitabil în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Convenție (*V.C.L. și A.N. c. Marea Britanie*, § 181-183, 205-210).

Potrivit articolului 4 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, statele au trei obligații pozitive (*Siliadin c. Franța* § 89):

- Obligația materială de a institui un cadru legislativ și administrativ pentru a interzice și pedepsi traficul de persoane și pentru a proteja victimele. (*Rantsev c. Cipru și Rusia*, § 284-287; *V.C.L. și A.N. c. Marea Britanie*, § 151; *Chowdery și alții c. Grecia*, § 86-89, 103-104)
- Obligația materială de a lua măsuri operaționale de a proteja (potențialele) victime ale traficului de persoane. (*Rantsev c. Cipru și Rusia*, § 286-287; *C.N. c. Marea Britanie*, § 67-68; *V.C.L. și A.N. c. Marea Britanie*, § 151-152, 158-162; *Chowdery și alții c. Grecia*, § 111-115)
- Obligația procedural de a investiga potențiale situații de trafic de persoane. Aceasta trebuie să fie o investigație eficientă, capabilă de a-i identifica și a-i pedepsi pe cei responsabili. (*Rantsev c. Cipru și Rusia*, § 288-289; *S.M. c. Croația [GC]*, § 307-320; *Zoletic și alții c. Azerbaidjan*, § 161-164, 191, 200)

Ultimele două obligații - luarea de măsuri privind operațiunile și investigarea situației - se aplică numai în situațiile în care un stat cunoștea sau ar fi trebuit să cunoască circumstanțele care dau naștere unei suspiciuni credibile privind o situație de trafic de persoane (*Rantsev c. Cipru și Rusia*, § 285-286). Urmărirea penală și pedepsirea unei victime a traficului de persoane ar fi în contradicție cu aceste obligații pozitive. Neaplicarea principiului nepedepsirii poate duce la o încălcare a articolului 4 al Convenției Europene, fie direct, în cazul în care statul are cunoștință de existența traficului de persoane și totuși nu acordă suficientă importanță acestui fapt în decizia sa privind urmărirea penală (și pedepsirea), fie indirect, în cazul în care statul nu identifică o persoană care ar fi trebuit să fie identificată și o pedepsește pentru infracțiune. Prin urmare, nu traficul în sine (de către actori nestatali), ci eșecul statului de a proteja persoanele împotriva traficului sau de a le oferi sprijin și protecție încalcă legislația privind drepturile omului. Obligația statelor de a asigura aplicarea efectivă a principiului nepedepsirii rezultă din obligația pozitivă prevăzută la articolul 4 al Convenției Europene de a asigura măsurile operaționale de identificare și de protecție.

5.1 Obligația pozitivă de a lua măsuri operaționale pentru a proteja (potențialele) victime ale traficului de persoane

Obligația pozitivă în temeiul articolului 4 al Convenției Europene de a lua măsuri operaționale este deosebit de importantă pentru aplicarea corectă a principiului nepedepsirii. După cum a susținut CEDO în cazul istoric *V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, urmărirea penală a (potențialelor) victimele ale traficului de persoane poate fi “în contradicție cu obligația statului de a lua măsuri operaționale pentru a le proteja atunci când acesta are cunoștință sau ar trebui să aibă cunoștință de circumstanțe care dau naștere unei suspiciuni credibile că o persoană a fost traficată” (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, §159). În acest caz, și dacă autoritățile nu iau măsurile adecvate în limitele competențelor lor pentru ca persoana să nu fie expusă la riscul de a fi persecutată, statul va încălca articolul 4 al Convenției Europene (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, §152). Prin urmare, decizia de a urmări penal o (potențială) victimă a traficului de persoane nu este în sine interzisă de dreptul internațional, dar poate submina obligația statului de a lua măsuri operaționale de protecție în cazul în care acesta era (sau ar fi trebuit să fie) conștient de situație (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, §158-159).

Aceste măsuri operaționale includ atât măsuri specifice pentru a preveni traficul, cât și măsuri de protecție pentru a proteja drepturile victimelor. Aceste măsuri de protecție includ facilitarea identificării victimelor de către persoane calificate și asistarea victimelor în vederea recuperării lor fizice, psihologice și sociale (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, § 153). Obligația de a lua măsuri operaționale în temeiul articolului 4 al Convenției Europene are două obiective principale, potrivit instanței: protejarea victimei traficului de persoane de alte prejudicii și facilitarea recuperării acesteia. Curtea afirmă că **“este indiscutabil faptul că urmărirea penală a victimelor traficului de persoane ar dăuna recuperării lor fizice, psihologice și sociale și le-ar putea face vulnerabile la a fi traficate din nou în viitor”** (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, § 159).

Identificarea din timp a victimelor traficului de persoane de către o autoritate competentă este extrem de importantă și orice decizie de urmărire penală ar trebui să fie luată, în măsura posibilului, după această evaluare. În cazul *V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, CEDO a clarificat că, în cazul în care autoritățile au cunoștință - sau ar fi trebuit să aibă cunoștință - de circumstanțe care dau naștere unei suspiciuni credibile că o persoană suspectată de comiterea unei infracțiuni ar fi putut face obiectul traficului de persoane, persoana respectivă ar trebui să fie evaluată imediat de către persoane instruite și calificate pentru a se ocupa de victimele traficului de persoane. Este important ca, odată ce o autoritate competentă a efectuat evaluarea, aceasta să fie luată în considerare în orice decizie ulterioară de urmărire penală. Abaterea de la o astfel de evaluare este permisă numai în cazul în care procurorul are motive clare, care sunt în concordanță cu definiția traficului de persoane, cum figurează în Protocolul de la Palermo și în Convenția CoE (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, § 160-162). În cazul în care nu există o autoritate competentă care să facă această evaluare în timp util cu privire la identificare, un stat riscă să încalce obligația pozitivă de a lua măsuri operaționale pentru a proteja victimele pe baza unei identificări inadecvate.

5.2 *V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*: Încălcarea articolelor 4 și 6(1) al Convenției Europene

În cazul emblematic *V.C.L. și A.N. împotriva Regatului Unit*, CEDO a constatat în unanimitate că Regatul Unit a eșuat în îndeplinirea obligației sale conform articolului 4 al Convenției Europene de a lua măsuri operaționale pentru a proteja reclamanții, minori din Vietnam obligați să lucreze în fabrici de canabis din Regatul Unit. În ciuda circumstanțelor care indicau clar că reclamanții fuseseră victime ale traficului de persoane, aceștia au fost acuzați de infracțiuni legate de droguri fără ca statutul lor de victime ale traficului să fi fost evaluat în prealabil de autoritatea competentă. CEDO a observat că, deși reclamanții au fost ulterior identificați de autoritatea competentă ca victime, această evaluare a fost ignorată atât de serviciul de procuratură, cât și de curtea de apel - care a considerat că decizia inițială de a urmări penal a fost justificată fără a oferi motive adecvate pentru decizia lor (*V.C.L. și A.N. împotriva Regatului Unit*, § 172-173, 181-182). Ambii minori au fost condamnați și trimiși la instituții pentru tineri infractori.

Mai mult, CEDO a constatat în unanimitate o încălcare a articolului 6(1) al Convenției Europene (dreptul la un proces echitabil). La început, Curtea a observat că statutul de victimă a traficului al unui acuzat este un „aspect fundamental” al apărării, deoarece acesta influențează dacă există suficiente dovezi pentru urmărire penală și dacă este în interes public să se facă acest lucru. Eșecul autorităților de a investiga dacă reclamantii erau victime înainte de a fi acuzați și condamnați ridică o problemă sub articolul 6, deoarece i-a împiedicat să obțină dovezi care ar fi putut constitui un aspect fundamental al apărării lor. Reclamantii nu au renunțat la drepturile lor sub articolul 6(1) prin recunoașterea vinovăției, deoarece în absența unei astfel de evaluări, aceste plângeri nu au fost făcute în „deplină cunoaștere a faptelor”. Curtea consideră că „în absența oricărei astfel de evaluări, orice renunțare la drepturi din partea reclamantilor ar fi împotriva interesului public în combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor sale” (*V.C.L. și A.N. c. Regatului Unit*, §196-204). Procedurile în ansamblu nu au putut fi considerate echitabile, deoarece poliția și procuratura au neglijat să considere dacă aceasta era o situație de victimizare prin trafic de persoane, și lipsa unei astfel de evaluări a privat victimele de posibilitatea de a aduce dovezi împotriva traficantului, împiedicând astfel urmărirea penală eficientă a traficului și apărarea victimelor (*V.C.L. și A.N. împotriva Regatului Unit*, § 205-210). CEDO a acordat fiecărui reclamant despăgubiri de 25.000 EUR și 20.000 EUR pentru costurile și cheltuielile procesului, care trebuie plătite de Regatul Unit.

Anexa 1: Studii de caz

Anexa 1.1: Infracțiuni de statut

Studiu de caz 1: Document fals de identitate: R v L și alții (caz din Marea Britanie)

O femeie din Uganda numită L. a fost urmărită penal și condamnată pentru posesia unui pașaport fals, care i-a fost dat de traficantul ei. Femeia călătorise anterior în Marea Britanie pentru a lucra ca bonă, dar fusese ținută captivă și forțată să ofere servicii sexuale pentru o perioadă de ani. Pașaportul falsificat – despre care a fost făcută să creadă că este autentic – i-a fost pus în mâini de traficant când a fost eliberată din captivitate, tocmai pentru a fi ulterior urmărită penal. Când a mers la centru de ocupare a forței de muncă pentru a căuta un loc de muncă și a arătat documentul pe care îl credea autentic, a fost arestată, condamnată și închisă. Cazul a fost anulat în apel deoarece „infracțiunea pe care de fapt a comis-o pare pentru noi [instanța] să fi rezultat din faptul că a fost o victimă a traficului de persoane care a primit un pașaport falsificat pentru a-l folosi ca și cum ar fi fost autentic, și utilizarea acestuia reprezenta un pas în procesul prin care ea ar fi scăpat.”

(Sursă: *R v L and Others [2013] EWCA Crom 991, §68-74*)

Studiu de caz 2: Încălcarea legislației COVID în timpul exploatării pentru prostituție (caz din Elveția)

O victimă din Europa de Est, exploatată în prostituție în Elveția, a fost amendată de mai multe ori în timpul pandemiei pentru activitate ilegală conform legislației Covid. Deși această persoană a fost forțată să ofere servicii sexuale, a fost amendată pentru oferirea acestora într-o perioadă când prostituția era temporar interzisă din cauza reglementărilor Covid-19, precum și pentru oferirea de servicii în zone ale orașului unde acest lucru era interzis. Amenzile au fost plătite constant de exploatator cu banii câștigați prin această exploatare. Colectarea amenzilor de la victimele traficului de persoane de către autorități ridică întrebarea etică privind profitul direct al statului din infracțiunea de trafic de persoane. Deși femeia a fost ulterior identificată de poliție și organele de urmărire penală ca victimă a traficului, principiul nepedepzirii nu a fost aplicat pentru a anula amenzile și pentru a-i șterge cazierul. Ca urmare, victimei i se poate refuza intrarea în Elveția în viitor.

(Sursă: FIZ, ONG specializat în combaterea traficului de persoane, care sprijină victimele traficului de persoane)

Studiu de caz 3: Victima a traficului de persoane acuzată pentru 'activitate' în prostituție forțată și reținută pentru refuzul de a accepta returnarea voluntară (caz din Danemarca)

În Danemarca, o victimă originară din Nigeria, forțată să ofere servicii sexuale a fost arestată, acuzată și închisă pentru 'activitatea' în prostituția stradală. După ce a fost identificată oficial ca victimă a traficului de persoane în închisoare cu ajutorul ONG-ului HopeNow, a fost transferată la un adăpost. Acolo a avut 'opțiunea' de a semna pentru o 'returnare voluntară' în Nigeria sau de a părăsi Danemarca în 30 de zile. Deoarece nu a dorit să coopereze cu o 'returnare voluntară', a fugit din Danemarca după 30 de zile petrecute în adăpost. Victima nu avea unde să meargă și era speriată că va fi atacată de banda traficantului său. În anul precedent, aceasta a fost rănită (grav) de persoanele respective, iar HopeNow a dus-o la spital. După acest atac, familia ei a convins-o să nu continue cu un caz împotriva atacatorilor, deoarece familia – aflată sub presiunea Madamei sale din Nigeria – ar fi fost altfel pedepsită.

După ce a fugit din adăpostul danez în 2020, a fost arestată în Austria fără acte. Poliția austriacă a fost informată despre statutul ei de victimă, iar ONG-ul austriac LEFÖ a sprijinit femeile în adăpostul lor. Cu toate acestea, după câteva luni, victima a fost adusă în Danemarca prin acordul Dublin, și trimisă direct în centru de detenție pentru imigranți, Ellebæk, unde a fost închisă pentru un an -până în 2023³. Deoarece a continuat să refuze o 'returnare voluntară', Agenția Daneză pentru Returnare a aranjat cu Ambasada Nigeriei un document de laissez faire pentru a deporta forțat victima în Nigeria. În timpul detenției, avocatul victimei a făcut apel la CEDAW pentru a opri deportarea. Documentele pentru oprirea deportării (a deciziei CEDAW) au ajuns în Danemarca în aceeași zi în care victima urma să fie deportată. Prin acuzarea și închiderea victimei, și ulterior detenția ei, precum și planificarea deportării ei, autoritățile daneze au eșuat repetat în aplicarea principiului neimpunității în acest caz."

(Sursă: HopeNow, OGN specializat în combaterea traficului de persoane și sprijinire a victimelor)

Anexa 1.2: Infrațiuni de scop (exploatare penală)

Studiu de caz 4: Producție de droguri: VCL & AN v UK (caz CEDO)

Doi minori vietnamezi care au fost ținuti captivi și forțați să lucreze în așa-numitele 'ferme de cannabis' au fost acuzați, cercetați penal și pedepsiți pentru infrațiuni legate de droguri de autoritățile din Marea Britanie, în ciuda semnelor clare de exploatare. Ani după ce cele două victime și-au ispășit pedeapsa, cazul a fost adus în fața CEDO, și s-a constatat că Marea Britanie a încălcat articolele 4 și 6(1) din CEDO din cauza neaplicării principiului nepedepsirii în această situație, unde autoritățile erau conștiente de situația minorilor și de statutul lor de victime ale traficului de persoane. CEDO a acordat compensații ce urmează să fie plătite victimelor de către Marea Britanie. (Vezi paragraful 5 pentru mai multe informații)

(Sursă: [VCL & AN v Marea Britanie](#))

Studiu de caz 5: Trafic forțat de droguri din America Latină (caz din Spania)

În Peru, o mamă singură care trăia în sărăcie cu un membru al familiei grav bolnav și un copil născut prematur avea nevoie urgentă de un loc de muncă, atunci când este abordată de o presupusă companie farmaceutică care produce medicamente pentru Europa. Deoarece avea nevoie disperată, acceptă oferta de muncă de a transporta componente medicale în Europa, în schimbul a 4000 EUR. În decurs de 48 de ore primește un pașaport și un bilet de avion, este dusă la un hotel unde drogurile sunt introduse în corpul ei, și apoi este adusă la aeroport. La sosirea în Barcelona, femeia este arestată de poliție și închisă pentru trafic de droguri. Avocatul ei identifică elemente de trafic de persoane și contactează ONG-ul SICAR cat, care evaluează cazul și întocmește un raport cu

³ Atunci când victimele traficului de persoane nu cooperează cu autoritățile pentru o întoarcere voluntară, acestea pot fi deținute de către autorități pentru perioade lungi de timp, conform legii daneze privind străinii.

dovezi că suspecta este victimă a traficului de persoane. În ciuda semnelor de trafic, poliția eșuează să identifice formal victima. În instanță, avocatul prezintă raportul întocmit de ONG și judecătorii aplică principiul nepedepsirii, prevăzut în art. 177 bis secțiunea 11 din Codul Penal Spaniol, pentru a o achita pe femeie. Ulterior, Parchetul a făcut apel la sentință motivând că identificarea bazată doar pe probe circumstanțiale nu poate fi considerată suficientă pentru a exonera suspectul de responsabilitatea penală pentru infracțiuni atât de grave precum traficul de droguri. Înalta Curte de Justiție a Cataloniei a respins apelul și a confirmat hotărârea instanței de achitare a femeie pe baza principiului nepedepsirii. Cu toate acestea, deoarece această decizie a fost din nou contestată de Parchet, sentința nu este încă definitivă.

(Sursă: hotărârea judecătorească ([ECLI:ES:APB:2020:9057](#)) în Spaniolă; Apel ([ECLI:ES:TSJCAT:2021:7584](#)) în Spaniolă; SICAT cat, ONG specializat în combaterea traficului de persoane și sprijinirea victimelor)

Studiu de caz 6: *Jafuri comise sub constrângere (caz din Serbia)*

În Belgrad, Aleksandar s-a confruntat cu probleme financiare din cauza unei situații de muncă instabile când a fost abordat de un grup de bărbați care s-au oferit să-l ajute. După ce s-a mutat într-un apartament cu unul dintre ei împreună cu alți câțiva, i-a fost oferită doar o masă pe zi, nu i se permitea să iasă din casă de unul singur și a îndurat luni întregi de violență psihologică. La început, a trebuit să se alăture restului 'bandei' pentru a jefui benzinării și bănci, pentru a 'învăța'. Când a fost presat să comită jafuri de unul singur, acesta a opus rezistență. La un moment dat, aceștia l-au amenințat că îi vor ucide familia și l-au forțat să jefuiască singur o casă de pariuri. Câteva luni mai târziu, atât Aleksandar cât și exploatatorul său au fost arestați, iar Aleksander și-a povestit situația poliției și procurorului. În ciuda faptului că ulterior a fost identificat oficial ca victimă a traficului de persoane, principiul nepedepsirii nu a fost aplicat, și a fost condamnat la o pedeapsă de 1 an pentru infracțiunea de jaf. După verdict, Aleksandar a contactat ONG-ul ASTRA, care a angajat un avocat pentru a face apel la verdict și pentru a trimite cazul la Biroul Parchetului Superior din Belgrad, unde au avut loc procedurile împotriva traficantului său, în care Aleksandar a avut statutul de victimă. Deși condamnarea lui Aleksandar nu a fost anulată, avocatul ASTRA a reușit ca pedeapsa sa cu închisoarea să fie executată sub arest la domiciliu."

(Sursă: ASTRA, ONG specializat în combaterea traficului de persoane și sprijinul victimelor; pentru mai multe detalii, consultați (în Engleză): [Traficul de persoane în Serbia – Prezentare Generală a Situației în Contextul Secolului 21 \(ASTRA, 2022\), p. 79-80](#))

Anexa 1.3: 'Alte infracțiuni'

Studiu de caz 7: *Cauzarea vătămarilor corporale în timpul exploatării: cazul Mehak (caz din Olanda)*

În acest caz, o minoră din India, traficată și exploatată pentru muncă de un cuplu Indian în Olanda, a fost urmărită penal pentru rolul acesteia în decesul unui bebeluș. Bebelușul – copilul unui cuplu exploatat la rândul său de aceeași familie, a decedat în urma tipului de îngrijirii pe care a primit-o din partea părinților săi și din partea minorei, îngrijire pe care aceștia au fost constrânși de către traficanți să o ofere bebelușului. Principiul nepedepsirii nu a fost aplicat, iar minora a fost urmărită penal și condamnată la 5 ani de închisoare. Cel doi traficanți au părăsit Olanda înainte de a fi condamnați și nu și-au servit sentința niciodată.

(Pentru mai multe informații, [accesează aceasta sursă](#) (în Engleza))

Alte surse de informații (în Engleza):

Institutul Britanic de Drept Internațional și Comparat (BIICL), [*Traficul de persoane și persoanele traficate: o analiză exploratorie a aplicării principiului de neimpunitate*](#).

Consiliul Europei (CoE), Jovanović & Niezna, [*Neimpunitatea Victimelor/ Suăraviețuitorilor a Traficului de Persoane în Practică: Un Studiu de Caz al Marii Britanii*](#), (2023).

Consiliul Europei (CoE), curs online HELP, *Sesiunea despre Principiul Nepedepzirii*.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), [*Ghid pentru Articolul 4 al Convenției Europene a Drepturilor Omului – interzicerea sclaviei și a muncii forțate*](#), (actualizat la 08-2022)

GRETA, [*Al Patru-lea Raport General al Activităților GRETA*](#) (2015).

Inter-Agency Coordination Group against Trafficking in Persons (ICAT), *Non-punishment of victims of trafficking, Issue Brief 8/2020*.

OSCE, [*Policy and legislative recommendations towards the effective implementation of the non-punishment provision with regard to victims of trafficking*](#), (2013).

Piotrowicz, *"Article 26: Non-punishment provision". In: Planitzer & Sax (eds.) A Commentary on the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings* (2020) Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing

UK HM Prison & Probation Service, [*HMPPS Modern Slavery Guidance for prisons in England and Wales*](#), (2023)

UN OHCHR, [*Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking*](#), E/2002/68/Add.1 (2002).

UNODC, [*Model Legislativ pentru combaterea traficului de persoane*](#), (2009)

UNODC, [*Prevederi legislative model împotriva traficului de persoane*](#) (2020) (Lege-Model revizuită, 2020).

UNODC, [*Femeile victime ale traficului de persoane pentru exploatarea sexuală ca inculpate. O Analiză a jurisprudenței*](#), (2020).

Raportor Special ONU privind traficul de persoane, în special femei și copii, Siachán Mullally, [*Implementarea principiului de neimpunitate*](#), A/HRC/47/34 (2021).

Raportor Special ONU privind traficul de persoane, în special femei și copii, Maria Grazia Gianmarinaro, [*Importanța implementării principiului de neimpunitate: obligația de a proteja victimele*](#), (2020)

Grupul de Lucru al ONU privind Traficul de Persoane, [*Neimpunitatea și neurmărirea penală a victimelor traficului de persoane: abordări administrative și judiciare ale infracțiunilor comise în procesul acestui trafic*](#), (2010) CTOC/COP/WG.4/2010/4.

Publicat de La Strada International, P.O. Box 15865, 1001 NL Amsterdam, Regatul Țărilor de Jos.
<https://www.lastradainternational.org/>

Copyright: „Toate drepturile sunt rezervate. Conținutul acestei publicații poate fi utilizat și copiat în mod liber în scopuri educaționale și alte scopuri noncomerciale, cu condiția ca orice astfel de reproducere să fie însoțită de menționarea La Strada International ca sursă.”

Citare: La Strada International, Sinteză Explicativă: Principiul Nepedepsirii, Noiembrie 2023.

Autor: Merel Brower
Traducător: Irina Ioniță, în colaborare cu ADPARE
La Strada International, Noiembrie 2023